Watermanagementcentrum Nederland

Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW)

Droogtebericht

26 augustus 2013 | Nummer 2013-8

Neerslagtekort en lage grondwaterstanden ondanks neerslag nog niet voorbij

De komende weken worden normale temperaturen verwacht voor de tijd van het jaar. Aanvankelijk is het daarbij wat aan de droge kant, maar daarna normaal. Het neerslagtekort zal daardoor naar verwachting nog licht toenemen.

Door de neerslag van afgelopen weekend zal de Rijnafvoer de komende dagen eerst toenemen. Daarna zakt deze weer terug naar het huidige niveau. De Maasafvoer zal langzaam afnemen naar ca 50 m3/s, iets onder het langjarig gemiddelde. IJsselmeer en Markermeer kunnen goed op peil worden gehouden.

Aan de watervraag vanuit de regionale watersystemen kan goed tegemoet worden gekomen. Soms worden peilen wat extra opgezet om het neerslagtekort te compenseren. Maatregelen, zoals inspecties van veenkades, doorspoelen en beregeningsverboden blijven van kracht.

De temperatuur van het oppervlaktewater loopt terug tot onder de 21 °C. Desondanks is het aantal meldingen van blauwalgen licht gestegen en blijven lokaal zwemverboden van kracht.

Samenvatting

De komende weken hebben we in Nederland temperaturen die normaal zijn voor de tijd van het jaar. In het begin is het daarbij wat droger dan normaal, maar daarna wordt een klimatologisch gemiddelde situatie verwacht. In de stroomgebieden van Rijn en Maas is zondag neerslag gevallen en ook deze week wordt nog enige neerslag verwacht.
Het neerslagtekort in Nederland is nog altijd hoger dan gemiddeld en dit zal naar verwachting in de komende periode nog wat verder toenemen.

De afvoer van Rijn zal de komende week stijgen naar 1600 m3/s en daarna weer dalen naar het huidige niveau van circa 1200 m3/s. De afvoer van de Maas bij St. Pieter is iets gedaald en stabiliseert zich in de komende periode op circa 50 m3/s. Het IJsselmeer en Markermeer zijn goed op streefpeil (NAP – 0,18 m). Er is daarmee voldoende water beschikbaar vanuit het hoofdwatersysteem en voor de watervoorziening naar de regionale systemen. Op de hoge gronden zijn er wel waterlopen die droogvallen. Dit is een normaal beeld voor de tijd van het jaar.

In delen van Nederland zijn de grondwaterstanden nog altijd lager dan normaal in deze periode. Dit wordt maar ten dele aangevuld door neerslag. Maatregelen om het watergebruik te beperken, zoals onttrekkingverboden uit oppervlaktewater blijven van kracht. De waterbeheerders blijven de inspecties van boezemkades continueren. De temperatuur van het oppervlaktewater is licht gedaald. Controle op de waterkwaliteit vanwege blauwalgen en botulisme blijft echter nog nodig. Over het geheel zijn zowel de weersverwachtingen als de waterbeheersituatie redelijk stabiel te noemen.

Maatregelen
De afvoeren van de grote rivieren zijn wat lager dan het langjarig gemiddelde, maar voldoende om in de watervraag te kunnen voorzien Op zaterdag 24 augustus is de Prins Bernardsluis bij Tiel geopend in verband met de gedaalde waterstand op de Waal. Deze maatregel wordt genomen omdat het peilverschil tussen Amsterdam-Rijnkanaal en de Waal nu heel klein is geworden. Scheepvaart naar het kanaal hoeft nu niet te schutten
Bij Eefde is de waterstand van de IJssel gezakt zodat het niveau wordt genaderd waarbij de voorsluis wordt ingezet voor het schutten. Voor de scheepvaart betekent dit extra tijd voor het schutten. Het zal van het verdere verloop van de rivierafvoer afhangen of dit gaat gebeuren.
Regionaal blijven maatregelen van kracht om het verbruik van water te beperken. De waterschappen houden door extra wateraanvoer de waterstanden op peil waar dit nodig en mogelijk is. Het algemene beeld is dat de regionale systemen voorlopig nog blijven vragen om wateraanvoer.
De waterbeheerders blijven de inspecties van boezemkades en de controles op de waterkwaliteit continueren.
In verband met de lage tot zeer lage grondwaterstanden in delen van de noordelijke, oostelijke en zuidelijke provincies blijven de waterschappen alert op veranderingen.

Het doorspoelregime voor het Volkerak-Zoommeer in de afgelopen weken, heeft er toe geleid dat het chloridegehalte daar tot een zeer gunstig niveau is teruggebracht. In de komende periode wordt het doorspoelregime van het Volkerak-Zoommeer weer teruggebracht naar normaal.

Het aantal gevallen van blauwalgen is nog iets toegenomen. Incidenteel komen er meldingen van botulisme voor, de waterbeheerders volgen dit alert. Op diverse plaatsen blijven zwemverboden van toepassing (actuele info: www.zwemwater.nl).

Het volgende droogtebericht verschijnt op maandag 9 september 2013.

Overzicht afvoeren, peilen en zoutgehalten
Kornwerderzand binnen 111 mg/l
Afvoer 178 m³/s
Vismigratie via 1 kolk
Den Oever binnen 114 mg Cl/l
Peil IJsselmeer -0,18 m NAP
Andijk 98 mg Cl/l
Peil Markermeer -0,18 m NAP
IJmuiden 65 m³/s
Schellingwoude 10 m³/s
Peil Randmeren -0,05 m NAP
Olst 246 m³/s
Krimpen aan de IJssel 100 mg Cl/l op –4,00 m NAP
Diemen 85 mg Cl/l
0 m³/s
Eefde
Ca.4,5 m³/s
Bernisse 84 mg Cl/l op –3,00 m NAP
Driel 31 m³/s
Haringvlietsluizen normale spui
Tiel 976 m³/s Peil :3,06 + NAP
Lobith 1222 m³/s
Middelharnis 82 mg Cl/l op –2,00 m NAP
Megen 128 m³/s
Volkerak-Noord 87 mg Cl/l
Vossemeer 376 mg Cl/l
Volkerak Galathea 220 mg Cl/l
Bathse brug 439 mg Cl/l
Lozen 9 m³/s
Panheel - m³/s
Smeermaas 13 m³/s
St. Pieter 66 m³/s
Luik 86 m³/s
gemaakt op 26 augustus 2013

Nadere informatie

Het weer

Neerslagverwachting voor de periode tot en met 3 september 2013:

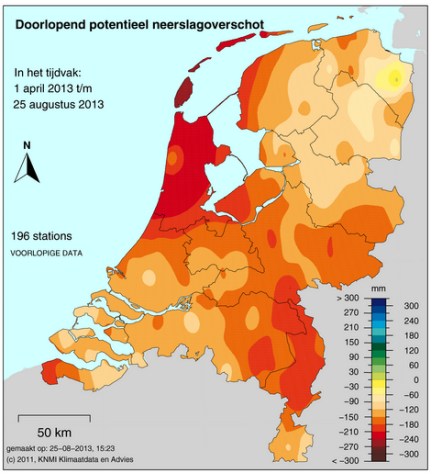
Op zondag 25 augustus is er in het stroomgebied van de Rijn vooral in Duitsland 10-30 mm regen gevallen. De komende week valt er af en toe een bui, maar dit zal minder zijn dan 10 mm. Boven Frankrijk valt er in het stroomgebied van de Maas t/m 3 september niet veel meer dan 10-20 mm.

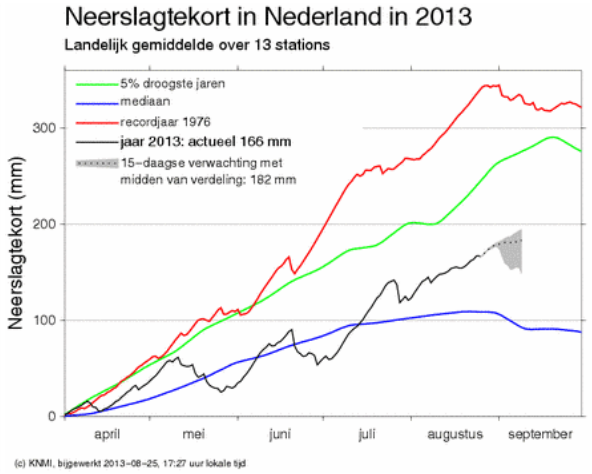
Temperatuurverwachting voor de periode van 25 augustus 2013 tot en met 3 september 2013:
Deze ligt de hele periode rond de normale waarden voor deze tijd van het jaar.

Verdere vooruitzichten voor de periode van 4 september 2013 tot en met 22 september 2013:
Voor zowel de neerslag als de temperatuur worden er geen significante afwijkingen verwacht.

Neerslagtekort

Van 1 april tot en met 30 september wordt in Nederland het gemiddelde neerslagtekort berekend over dertien meetstations. In onderstaande grafiek toont de zwarte lijn het verloop van het neerslagtekort (mm) in de tijd. Op dit moment is het neerslagtekort hoger dan normaal. De verwachting is dat het neerslagtekort ook in de komende periode nog enigszins zal toenemen en hoger zal zijn dan normaal (zie grijze gebied en trendlijn). Met name in Noord-Holland en delen van Brabant en Limburg is het neerslagoverschot lager dan het langjarig gemiddelde.

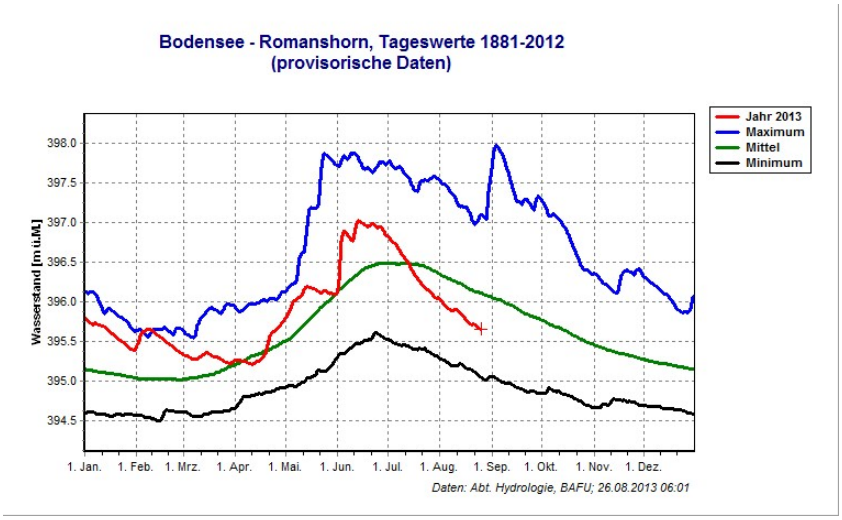

Rivierafvoer en meren

Rijn

De Zwitserse meren en stuwmeren houden het Rijnwater tijdelijk vast en hebben zo een dempende werking op de afvoer van de rivier. Het grootste en belangrijkste meer is de Bodensee. Een goed beeld van de hoeveelheid water die de Alpen via de meren verlaat wordt verkregen aan de hand van de afvoer bij Basel. Benedenstrooms van Basel bevinden zich slechts middelgebergten en kleine stuwmeren. In tijden van droogte wordt de bijdrage van dit deel van het stroomgebied vooral bepaald door toestroming vanuit grondwater. Het aandeel van het Alpine deel van het stroomgebied aan de totale afvoer van de Rijn bedraagt in de maand augustus ca. 70%. In een droge zomer kan tot wel 95% van de afvoer uit de Alpen afkomstig zijn.

Zwitserse Meren
Het peil van de meeste Zwitserse stuwmeren ligt iets onder het langjarig gemiddelde. Een maat hiervoor is de z.g. 'Füllungsgrad' die normaal rond deze tijd ca. 75% bedraagt en op dit moment ook 75% is. Maatgevend voor de Rijnafvoer is de afvoer vanuit de Bodensee. De huidige stand van de Bodensee is lager dan het langjarig gemiddelde voor de maand augustus. Op basis van de weersverwachting zal het peil van de Bodensee in de komende week ca. 10 cm dalen.

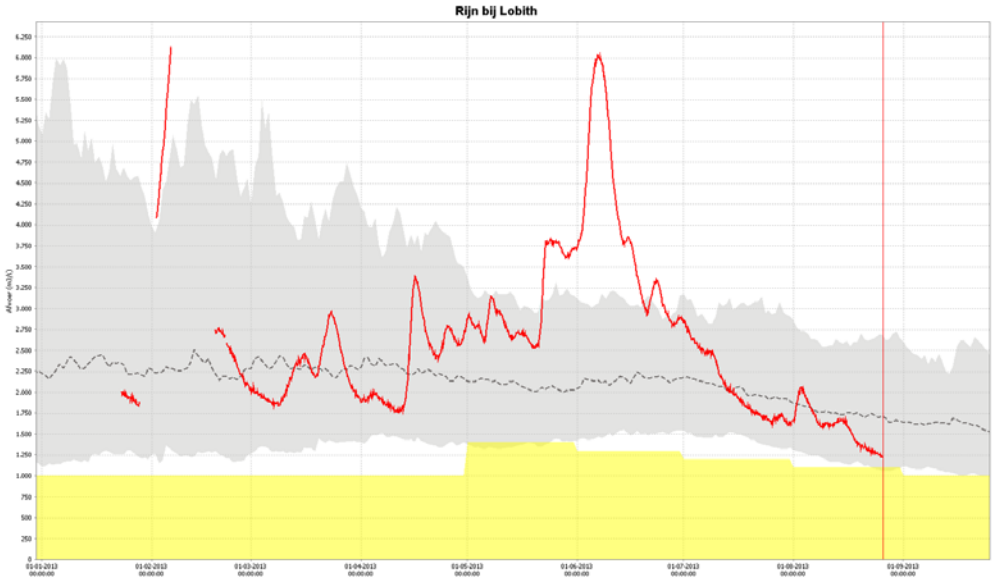

Waterstandsverloop Bodensee, station Romanshorn met langjarig gemiddelde, maximale en minimale waarden [Bron: Bundesamt für Umwelt, Bern]

Actuele afvoersituatie
In een normaal jaar bedraagt het aandeel vanuit de Alpen aan de totale afvoer van de Rijn in augustus ca. 70%, op dit moment is dit aandeel 64%. Dit is vrijwel normaal voor deze maand.
De afvoer van de Rijn bij de uitstroming uit de Bodensee bedraagt 282 m3/s, een lagere waarde voor augustus dan gemiddeld (472 m3/s) waardoor de afvoer bij Lobith ook wat lager is dan normaal.

Afvoerverwachting voor de periode 26 augustus – 2 september 2013
Tot aan het afgelopen weekend is er weinig neerslag in het Rijngebied gevallen. Hierdoor is de afvoer bij Lobith gedaald tot iets meer dan 1200 m3/s. In het afgelopen weekend is er in het zuidelijke deel van het Rijngebied ca. 20 mm neerslag gevallen. De verwachting is dat de afvoer bij Lobith de komende week zal stijgen tot ca. 1600 m3/s.

Afvoerverwachting voor de periode 3 september – 9 september 2013
De lange termijn neerslag verwachting voorspelt weinig neerslag. De verwachting is dat de afvoer bij Lobith in de week van 3-9 september opnieuw zal dalen tot het huidige niveau van ca. 1200 m3/s.

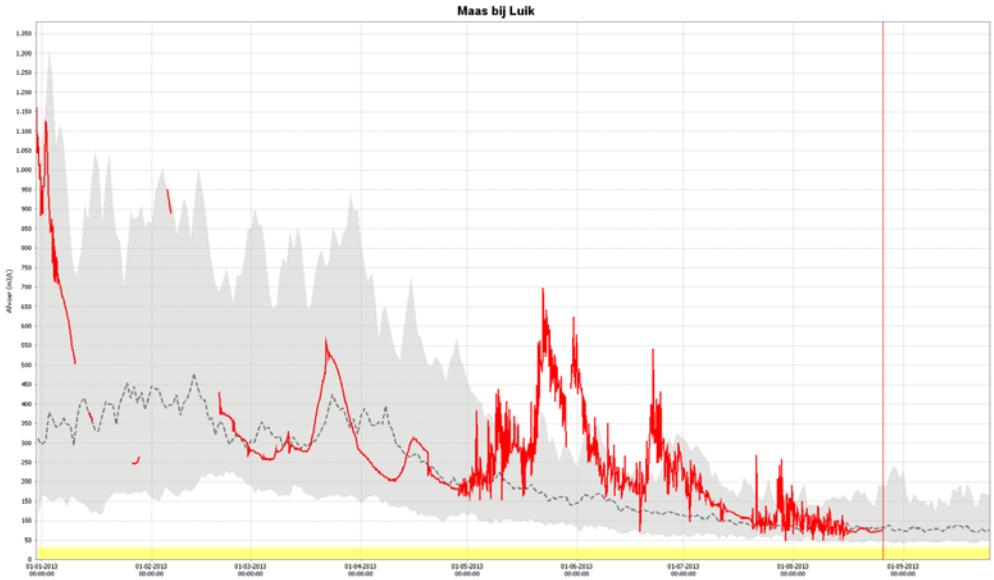
Afvoerverloop Lobith/Rijn

Conclusie
Op basis van de huidige situatie en de weersverwachtingen wordt verwacht dat de afvoer van de Rijn in de komende twee weken onder het langjarige gemiddelde zal blijven. De basisafvoer is licht lager dan gemiddeld. Alles overziend geeft het Rijngebied een iets droger dan gemiddeld beeld. De kans op onderschrijding van het LCW-criterium voor opschaling (de gele lijn in bovenstaande figuur) in de komende 2 weken is gering.

Maas

Het stroomgebied van de Maas kent geen grote watervoorraden in de vorm van gletsjers en stuwmeren. Omdat het water in een groot deel van het stroomgebied snel wordt afgevoerd, kan de basisafvoer relatief klein worden in een periode zonder neerslag.

Actuele afvoersituatie
Het jaar 2013 verloopt voor de Maas met uitzondering van twee afvoergolven begin januari en begin februari vrij normaal qua afvoer. De gemiddelde afvoer te St. Pieter was in de afgelopen week ca. 60 m3/s, iets onder het normale niveau voor de tijd van het jaar. Op basis van de weersverwachting voor de aankomende week wordt een stabilisatie rond een gemiddelde afvoer van ca. 50 m3/s verwacht.

Afvoerverloop Luik/Maas

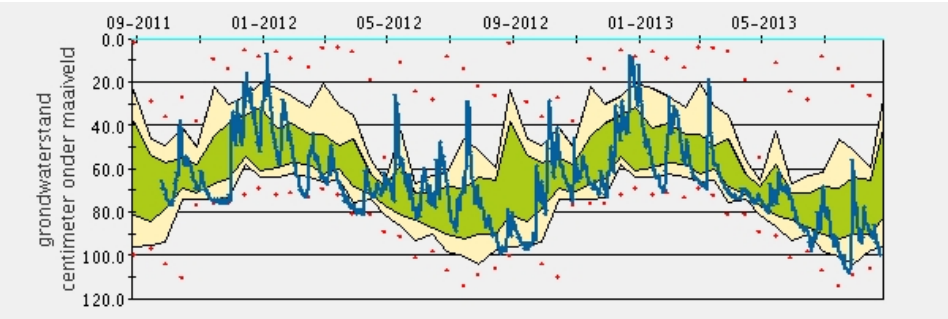
Conclusie
De afvoer bij Sint Pieter zal de komende week met ca. 50 m3/s waarschijnlijk licht onder het langjarig gemiddelde blijven. De kans op droogteproblemen is de komende tijd voor de Maas iets hoger dan normaal.

IJsselmeergebied
Het IJsselmeer en Markermeer zijn goed op peil. Met de huidige afvoer kan dit peil goed in stand worden gehouden.

Grondwater

De afgelopen weken is het neerslagtekort verder opgelopen. Als gevolg daarvan zijn de grondwaterstanden verder gedaald. De grondwaterstanden zijn daarmee nog steeds laag tot zeer laag in grote delen van Nederland.

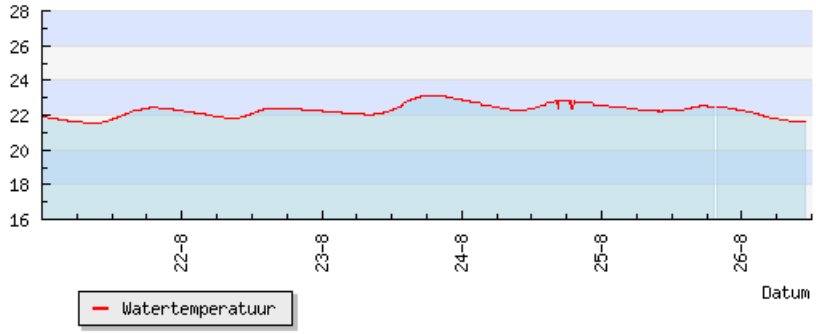
Gebieden met zeer lage grondwaterstanden zijn aanwezig in alle provincies; vooral in zandgebieden maar ook in klei- en veengebieden. Deze situatie verandert nauwelijks. De verwachting is dat de situatie met lage tot zeer lage grondwaterstanden de komende weken zal voortduren. Voor herstel van de grondwaterstanden tot normale waarden is een langdurige neerslagperiode vereist.

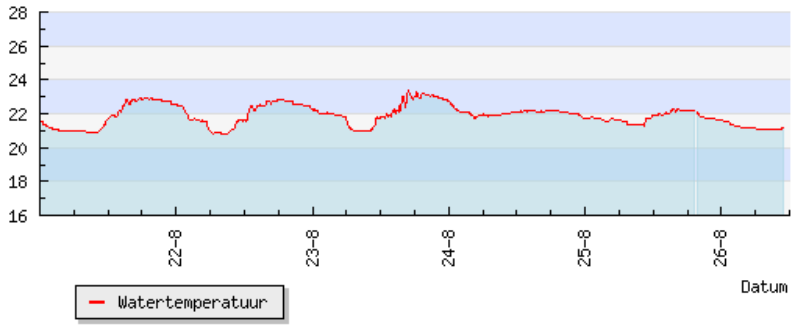
Karakteristieke tijdreeks van een freatisch meetpunt in Utrecht (Veenendaal, B32G0214, www.grondwaterstandinutrecht.nl)

Waterkwaliteit

De watertemperatuur in het hoofdsysteem is gedaald tot circa 21 °C. De verwachting is dat de watertemperatuur de komende periode opnieuw wat zal dalen. Het aantal gevallen van blauwalgen en botulisme is wel iets toegenomen. Hierdoor zijn er nog zwemwaterwaarschuwingen en zwemverboden van kracht. Op meerdere plaatsen zijn preventieve maatregelen genomen om vissterfte te voorkomen, bijvoorbeeld door pompen in te zetten met als doel het zuurstofgehalte in het water omhoog te brengen. Actuele informatie is te vinden op NOS Teletekst pagina 725 en op www.zwemwater.nl.

Meetpunt Lobith (Rijn: Watertemperatuur in graden Celsius)

Meetpunt Eijsden Ponton (Maas: Watertemperatuur in graden Celsius)

Contact

Dit bericht voor waterbeheerders is opgesteld door de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW) onderdeel van het Watermanagementcentrum Nederland (WMCN).

Voor meer informatie over dit droogtebericht neemt u contact op met de Waterkamer.

Telefoon 0320 - 298888
Internet www.rijkswaterstaat.nl/waterkamer

Dit is een uitgave van
Rijkswaterstaat
Unie van Waterschappen

met medewerking van
Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
Deltares

onder verantwoordelijkheid van de landelijk watermanager

Kijk voor meer informatie op www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002 (ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)